

Úvodní slovo

Milí kolegové a přátelé, představitelé měst a krajů, pracovníci úřadů, dopravní odborníci, zájemci o udržitelnou mobilitu,

přinášíme vám pravidelné příspěvky k udržitelné mobilitě, které vám zpestří všední dny a snad poslouží také jako inspirace v oblasti udržitelné mobility. Naleznete zde také informace k přípravě nové metodiky pro Plány udržitelné městské mobility a informaci, jak je to s akcemi, které CIVINET plánoval na jaro tohoto roku.

Přejeme vám i vašim blízkým pevné zdraví, poklidné a pohodové prožití Velikonočních svátků a budeme se těšit na společnou cestu směrem k udržitelné mobilitě našich měst.

Váš sekretariát CIVINET

OBSAH

Str. 1. - Úvodní slovo	Str. 5. - Z událostí sítě CIVINET Česká a Slovenská republika
Str. 2. - Téma čísla: Městská cyklistika	Přesun akcí CIVINET
Měření intenzit cyklistů ve městech ČR - Jak na to?	Kalendárium
Str. 3. - Ujedťte COVID-19 na kole	Str. 6. - Nová Metodika pro tvorbu a implementaci plánu udržitelné městské mobility
AutoMat mění květnovou výzvu Do práce na kole v „národní zdravotní teambuilding“	Jak se stát členem CIVINETu
Str. 4. - Zveřejněny výsledky prvního celostátního průzkumu dopravního chování u nás	Str. 7. - Kontakty

Téma čísla: Městská cyklistika

Měření intenzit cyklistů ve městech ČR – jak na to?

V Česku přibývá s nárůstem obliby cyklistické dopravy stále více měst uvědomujících si **pozitivní přínos cyklistiky** pro dopravu do práce, škol, obchodů nebo pro účely rekreace a cestovního ruchu. Čistější ovzduší, zdravější a spokojenější občané, příliv turistů, to vše motivuje radnice k výstavbě nových cyklostezek. Kolik cyklistů stezky využívá? Kdy na stezkách nastává dopravní špička? Kdy je nejvhodnější doba pro provádění údržby? Jaký je vlastně přínos cyklostezek pro město?

K zodpovězení těchto otázek slouží měření intenzit cyklistů, jehož potřebnost dlouhodobě zdůrazňuje **Nadace Partnerství**. Systematické sčítání cyklistů je totiž u nás na rozdíl od západoevropských zemí zatím téměř nevyužívá. Výjimkami, potvrzujícími pravidlo, jsou **Praha, Jihlava, Ostrava**, cyklistické **Pardubice** a od letoška také **Brno**. Řešením pro získání skutečně relevantních údajů o pohybu cyklistů je využití automatických monitorovacích zařízení – **sčítačů**. S jejich pomocí je možné sledovat počty cyklistů dlouhodobě, vyhodnocovat trendy a sezónní vlivy a dokonce selektivně sčítat i další uživatele cyklostezek (chodce, koloběžky). Právě tyto údaje potřebují města pro plánování kapacit infrastruktury pro nemotorovou dopravu a zdůvodňování investic do jejího dalšího rozvoje.

Obr.: Sčítač cyklistů v Pardubicích, zdroj: www.scitace.cz

Sčítače fungují na principu pneumatických hadiček, tepelných senzorů, elektroindukčních smyček, případně metod založených na video záznamech. Některé zvládají analyzovat dopravu kompletně v celé ulici – počty automobilů, cyklistů i chodců. Data jsou zaznamenávána nepřetržitě v definovaných časových intervalech a je možné je dálkově odesílat přímo do stolního počítače úředníka či projektanta. Významnou výhodou sčítačů bývá nezávislost na připojení k elektrické síti, což umožňuje případné přesouvání sčítače na jiné lokality, a přehledné zpracování a zveřejnění naměřených dat. Údaje o intenzitách cyklistické dopravy jsou tvrdá data, která slouží pro **odůvodnění navrhovaných pro-cyklistických opatření**.

Dobrym nástrojem pro „zviditelnění“ kola jako rovnocenného dopravního prostředku jsou sčítače se zobrazovacím displejem – **cykloTOTEMy**. První tato zařízení u nás byla

instalována v Pardubicích a Praze. Zdálky viditelné sloupky, zobrazující aktuální průjezdy cyklistů, poutají pozornost široké veřejnosti. Mnozí cyklisté také záměrně mění svoji trasu tak, aby projížděli kolem cykloTOTEMu, přičemž odhadují svoje pořadí v příslušný den a svůj odhad následně srovnávají s údaji na zařízení. CykloTOTEM tak plní současně funkci **propagace cyklistické dopravy**.

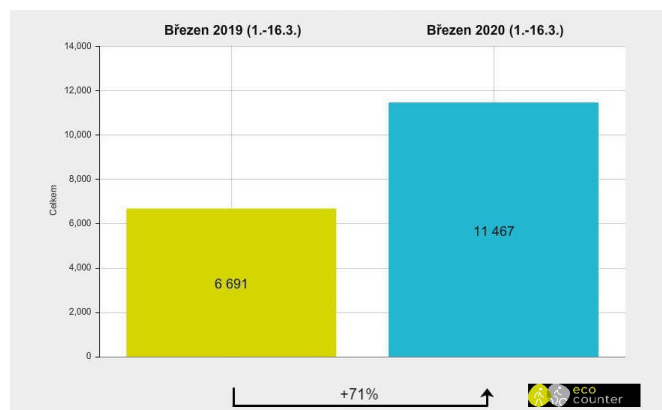

Obr.: CykloTOTEM v Praze - Podolí, zdroj: www.scitace.cz

Pomocí sčítačů je možné vyhodnotit **různé vlivy** na cyklistickou dopravu: počasí, pracovní a nepracovní dny, uzavírky, vznik nových stezek a jejich propojení i krizové situace. Data ze sčítačů je možné dále kombinovat s daty z mobilních aplikací, čímž lze získat přehled o intenzitách cyklo dopravy na úrovni všech ulic města.

Aktuální data z cykloTOTEMu na páteřní pražské cyklotrase EuroVelo 7 v Podolí ukazují, že v důsledku **pandemie koronaviru** se zde za období 1. - 16. 3. meziročně **zvýšil počet průjezdů cyklistů o 71%** (viz graf – srovnání 2019 a 2020).

Graf: Srovnání intenzit cyklistů v Praze – Podolí za období 1. – 16. 3. 2019 a 2020
Zdroj: www.cistoustopou.cz

Více se o měření a využití dat o intenzitách cyklistů můžete dozvědět na workshopu **Data a cyklo doprava (Praha, 16. 6. 2020)**, který organizuje Nadace Partnerství ve spolupráci s hlavním městem Prahou a Partnerstvím pro městskou mobilitu.

Těšíme se na společný rok 2020!

Ing. Luboš Kala, Nadace Partnerství

Ujďte COVID-19 na kole

Pandemie nemoci COVID-19 postupně ochromila skoro celý svět a v mnoha zemích se takřka ze dne na den život změnil k nepoznání. Jindy tepající ulice jsou dnes kvůli nařízením proti shromažďování se liduprázdné, kdo se rozhodne jet veřejnou hromadnou dopravou, může mít pocit soukromé jízdy. A vzhledem k velké části zavřených pracovišť ubylo značnou měrou také osobních automobilů na silnicích. Zástupci některých zahraničních měst využili této nenadálé situace jako příležitosti pro zlepšení podmínek pro cyklistickou dopravu, která má i v těchto časech nesporně mnoho výhod.

Přestože je podstatné, abychom většinu času strávili ve svých domovech (#stayhome), občasným cestám na nákup (a někteří z nás i do zaměstnání) se nevyhneme. Kolo je na zdolávání vzdáleností v rámci města tak akorát rychlé, zároveň jste na čerstvém vzduchu, nikoli v uzavřeném sdíleném prostoru s dalšími cestujícími, tudíž riziko nákazy je tím nižší.

Doporučený dvoumetrový distanc při setkání s jiným člověkem na kole dopřáli díky tzv. Pop-Up (dočasným) cyklopruhům, vzniklých zúžením nebo ubráním jednoho jízdního pruhu pro auta na širších komunikacích, [například](#) v Bogotě, Chicagu, Berlíně, New Yorku, ve Vídni či v Mexico City. Podle online deníku [New York Post](#) už newyorské cyklosčítače zaznamenaly nárůst průjezdů až o 52 % oproti stejnému období v loňském roce. Na jedné z filadelfských cyklostezek byl naměřen nárůst dokonce o neuvěřitelných [471 % cyklistů](#) oproti roku 2019. Město se proto na základě petice svých občanů rozhodlo [uzavřít souběžnou komunikaci](#) pro motorová vozidla a vyhradit ji lidem na kole tak, aby mohli právě dodržovat doporučené odstupy.

Jak začíná vycházet najevo, nejen oslabená imunita, ale i stres působí jako velice rizikový faktor ovlivňující průběh nemoci COVID-19. A vyhnout se tíživým pocitům v těchto nestandardních podmínkách, kdy máme být ideálně většinu času zavřeni mezi čtyřmi stěnami našich domovů, není pro každého jednoduché. Více než kdy jindy bychom proto měli docenit kolo jako výborného antistresového společníka a vzít ho na pomoc proti trudnomyslnosti i nedostatku pohybu, který v našich životech nastal i kvůli zavřeným sportovištím. Každá cesta automobilem je tak dnes ještě promarněnější příležitostí pro zdravý pohyb než dříve.

Podpořit lidi ve využívání kol nejen jako víkendové zábavy, ale jako chytrého dopravního prostředku i za časů koronaviru se rozhodly také některé firmy se sdílenými koly. Až půlhodinové jízdy pro všechny zdarma v českých městech nabídla v první řadě růžová Rekola následovaná německou firmou Nextbike.

Náhlá a nucená změna našich návyků, včetně těch dopravních, může znamenat diskomfort a vyvolávat obavy z toho, co přijde, i stesk po našem normálním (předkaranténním) životě. Na druhou stranu přináší samosprávám také šanci pro narovnání podmínek v městské mobilitě spravedlivější distribucí veřejného prostoru. Města, která tuto šanci využila a dokázala rychle zareagovat ve prospěch cyklistické dopravy, mohou tato neplánovaná opatření snadněji aplikovat i do budoucího provozu a na další krizi být lépe připravená.

Příklady z jiných měst mohou sloužit také jako inspirace pro plánování mobility v klidnější době po nouzovém stavu.

Bezbolestná adaptace na další nečekané události bude o to rychlejší, o co více se podpoří rozmanitost v běžných nekrizových situacích. V případě dopravy se tak i na základě této naší žité zkušenosti ukazuje, že nejen MHD, ale také aktivní mobilita (cyklistika a chůze) má být ve městech systematicky a rovnocenně rozvíjena.

AutoMat mění květnovou výzvu Do práce na kole v „národní zdravotní teambuilding“

PRAHA - Výzva Do práce na kole každoročně směřuje k ozdravení měst a motivaci k bezmotorovému pohybu. Jubilejní desátý ročník akce ale prošel pod vlivem aktuálních událostí radikální změnou.

Velká část zaměstnanců i drobných podnikatelů vyměnila své běžné pracoviště za kuchyňský stůl, péči o děti, šití roušek, karanténu či kombinaci více variant. Úplně všem z nich chce ale spolek AutoMat přinést rozptýlení a v době rušení všech kulturních, společenských i sportovních akcí nabídnout výzvu, která spojuje a přispívá k lepší kondici i dobré náladě.

„Základní prevencí fyzických i psychických onemocnění je pohyb. To bychom rádi připomínali nejen všem, kteří se pravidelně dopravují do práce, ale také lidem, kteří kancelář nebo dílnu nedobrovolně vyměnili za home office či karanténu,“ říká vedoucí kampaně Do práce na kole Jan Haruda.

AutoMat vyšel ze své pravidelné květnové výzvy Do práce na kole, při které motivoval zaměstnance **nahrazovat cestu autem bezmotorovou dopravou**. Své cesty si pak účastníci zapisovali či nahrávali do systému. *„Letos jsme významným způsobem upravili pravidla tak, aby se v květnu mohl zapojit opravdu každý. Pro ty, kdo nadále cestují na svá pracoviště, je určité nejzdravější a nejbezpečnější variantou dopravovat se pěšky či na kole. Ostatní si mohou zapisovat třeba zdravotní vycházky, cesty pěšky či na kole na nákup. Ti, kteří nevyrazí z domu vůbec, mohou evidovat své domácí sportovní aktivity jako je jóga, posilování či rotoped,“* vysvětluje Jan Haruda.

Do práce na kole je týmová výzva, díky které lze zůstat alespoň **virtuálně v kontaktu se svými kolegy, vzájemně se motivovat a hecovat**. Současně ale nevyžaduje společné setkávání, takže se lze účastnit i za aktuálně ztížených podmínek.

Registrační poplatek snížil AutoMat do poloviny dubna na 290 Kč. Každý účastník dostane **tričko či nákrčník s motivem od Jaromíra Švejdíka** alias Jaromíra 99 a může vyhrát některou z cen.

„Loni se do výzvy zapojilo 20 000 účastníků z celé republiky. Letos asi nebudou počty takové, ale už teď máme 7300 zaplacených registrací a další tisíce nadšenců registraci dokončují,“ doplňuje Jan Haruda.

Více informací a možnost registrace najdete na www.dopracenakole.cz.

Zdroj: <https://www.dopracenakole.cz/media/loga>

Zveřejněny výsledky prvního celostátního průzkumu dopravního chování u nás

Od podzimu 2017 do jara 2019 v České republice probíhal historicky první celostátní průzkum, který si kladl za cíl zmapovat odkud, kam, jakými dopravními prostředky a za jakými účely obyvatelé Česka cestují. Data z průzkumu, která byla právě zveřejněna, mají přispět k efektivnějšímu a smysluplnějšímu plánování dopravy zohledňujícímu současné i budoucí potřeby obyvatelstva. Tuto rozsáhlou akci realizovalo Centrum dopravního výzkumu s podporou Ministerstva dopravy České republiky.

Průzkum získal data o dopravním chování **od 9 419 domácností** z celé České republiky. Ty byly vybírány náhodně. „Z počátku jsme měli obavy, že lidé nebudou příliš ochotni účastnit se takového typu průzkumu. Když jsme jim však vysvětlili, o co v průzkumu jde, setkali jsme se s docela pozitivní odezvou. Chceme všem občanům, kteří se výzkumu zúčastnili, ještě jednou poděkovat. Věříme, že i pro ně bude zajímavé podívat se na výsledky této studie,“

říká Jana Hamanová, ředitelka agentury SC&C, která data v průzkumu sbírala.

Pokud domácnosti s účastí v průzkumu souhlasily, pak všichni jejich členové starší pěti let po jeden den zaznamenávali své dopravní chování. Zapisovali všechny cesty, které během dne vykonali, jejich účel i způsob přepravy (typ dopravního prostředku, případně chůze). Zaznamenávali také, kdy a kde cesta začala a kde skončila. Takto byly získány informace **od 22 122 osob o jejich 51 434 cestách**. Průzkum tak například zjistil, že na každou českou domácnost připadá 0,97 automobilu a 1,23 jízdního kola. Co se týče samotného dopravního chování, každý obyvatel Česka starší pěti let podnikne v pracovní den 2,33 cesty. 35,4 % všech těchto cest se uskuteční pěšky, 4,5 % na kole, 20,2 % veřejnou hromadnou dopravou a 39,1 % autem. Polovina z nich je kratší než 3,3 km. Polovina obyvatel České republiky pak cestuje do 42 minut denně, což je 4,5 % z 24hodinového dne.

„Díky průzkumu nyní máme k dispozici celou řadu údajů o dopravním chování české populace. Výsledky jsme zveřejnili na webových stránkách www.ceskovpohybu.cz, kde si každý může projít naše zjištění za pomoci interaktivních grafů a tabulek. Ke stažení jsou zde i samotná data,“ upozorňuje Petr Kouřil, organizátor průzkumu z Centra dopravního výzkumu. Data primárně poslouží k aktualizaci celostátního dopravního modelu. Autoři průzkumu však věří, že mohou být využita nejen pro potřeby dopravního plánování. „Příkladem může být současná situace. **Data o dopravním chování mohou být využita pro budoucí epidemiologické modelování,**“ dodává Kouřil.

Z událostí sítě CIVINET Česká a Slovenská republika

Přesun akcí CIVINET

Vážené čtenářky a čtenáři,

v reakci na vyhlášenou pandemii a nouzový stavu v ČR jsme přesunuli termíny plánovaných akcí pořádané CIVINETem. Jedná se o dubnovou konferenci CIVINETu a workshop na téma „Participace veřejnosti na udržitelném rozvoji a plánování měst“ v Brně a květnový seminář s tématem „Přenos dobré praxe v oblasti udržitelné městské mobility“

v Litoměřicích. Akce plánujeme přesunout na podzim letošního roku, o konkrétních termínech vás budeme informovat v červnovém čísle zpravodaje CIVINET. Valná hromada členů spolku bude spojena s termínem konference CIVINET, uskuteční se tedy taktéž na podzim. Omlouváme se všem za případné komplikace a těšíme se na shledání s vámi na podzimních akcích.

Váš sekretariát CIVINETu.

Kalendárium

Pozvánka na webové semináře

Pandemie COVID-19 zaskočila a donutila změnit plány také pořadatele všemožných konferencí, workshopů a seminářů. Většina akcí, které měly probíhat v průběhu jara, byla zrušena či přesunuta na podzim. Pokud se situace s nákazou zlepší, bude v září a říjnu opravdu z čeho vybírat. Některé připravované události se ovšem adaptovaly na vzniklou situaci a přenesly se do online prostředí, proto se teď můžeme z pohodlí domova (nebo práce) účastnit různých webinářů a konferencí pořádaných napříč Evropou.

Z dílny CIVITAS stojí za zmínku [třídílný webinářový seriál o změně dopravního chování](#), který ukazuje, jak a čím podpořit změnu vzorců chování v oblasti mobility a posunout se směrem k udržitelnějším druhům dopravy. Webinářová řada představí zkušenosti z pěti projektových měst (CIVITAS PORTIS). První díl, který proběhne 30. dubna, se zaměří na

lidskou dimenzi změny a konkrétně na přístupy a kampaně ke zvyšování povědomí, které byly vyvinuty v Antverpách a Aberdeenu od roku 2017. Patří sem kampaně Smart Ways to Antwerp, které dosáhly 20% snížení používání automobilů mezi zúčastněnými společnostmi. Navazující díly se zaměří na digitální a fyzickou dimenzi změny.

1. THE HUMAN DIMENSION

Webinar 30th April 2020 11:00-11:45 CEST

WITH PRESENTATIONS OF

- > SMART WAYS TO ANTWERP
An award-winning portfolio of behaviour change initiatives
- > SUSTAINABLE COMMUTES
Engaging with businesses in Aberdeen
- > AND a brief history of behavioural change in urban mobility

Zdroj: https://civitas.eu/sites/default/files/portis_webinars_event.jpg

Registrace: <https://register.gotowebinar.com/register/5892878054264060683>

Projekt CIVITAS SUITS pořádá 5. května webinář na téma správy a využívání dat pro udržitelnou městskou mobilitu. Vypracování, a především implementace plánů udržitelné městské mobility vyžaduje rozsáhlé shromažďování dat o dopravě. Tento webový seminář představí nástroje a metodiky pro sběr, modelování, správu a využívání údajů o městské mobilitě, které mohou maximalizovat účinnost a udržitelnost opatření a politik městské dopravy. Webinář je zaměřen na

místní úřady (zejména odbory dopravy a mobility), jakož i na výzkumné pracovníky a další zúčastněné strany, jejichž práce se zaměřuje na plánování, optimalizaci a tvorbu městské mobility.

Registrace: <https://register.gotowebinar.com/register/204927381718069005>

Nová Metodika pro tvorbu a implementaci plánu udržitelné městské mobility

V říjnu roku 2019 byla na webu www.eltis.org zveřejněna druhá edice evropské Metodiky pro tvorbu a implementaci plánu udržitelné městské mobility, jejímiž autory je tým zpracovatelů z německého Rupprecht Consult. Oproti metodice z roku 2013 staví nová veze na zkušenostech získaných s implementací konceptu udržitelného městského plánování v průběhu platnosti prvního vydání a v porovnání s ním je podrobnější, přehlednější a nabízí ještě větší množství příkladů, jak v konkrétních fázích přípravy plánu postupovala různá evropská města a k jakým řešením přistoupila. Na zkušenosti měst je zaměřena celá příloha metodiky, kde jsou příklady uvedeny pro každou z aktivit přípravy plánu. O hlavních novinkách v doporučeném postupu přípravy plánů mobility dle metodiky již CIVINET informoval na konferenci „Od Plánů udržitelné městské mobility 1. generace k SUMP 2.0“, která se uskutečnila v listopadu loňského roku na Ministerstvu dopravy v Praze.

V souvislosti s revizí evropské metodiky bude v letošním roce aktualizována také Metodika pro přípravu plánů udržitelné mobility měst České republiky, která bude podobně jako ta evropská čerpat ze zkušeností s plánováním mobility po roce 2013, tentokrát ale především z pohledu českých měst. Metodika bude výsledkem participace vedené Partnerstvím pro městskou mobilitu a do její tvorby se tak může zapojit jakékoliv české město či další subjekty. Co znamená vydání nové metodiky pro města s již dokončeným plánem udržitelné městské mobility? Podobně jako v případě evropské metodiky nebudou změny v české metodice oproti první verzi výrazné, ale budou spíše zacíleny na zdůraznění principů plánování udržitelné mobility. Vzhledem k vzájemné provázanosti obou edic se města s již zpracovaným plánem mobility nemusí obávat, že je třeba stávající dokument měnit (samozřejmě je třeba dodržet plánovanou pravidelnou aktualizaci). Nové plány udržitelné městské mobility v českých městech však již budou připravovány v souladu s doporučeními revidovaných metodik.

Jak se stát členem CIVINETu

Žádost o členství je podmíněna zasláním:

- vyplněné přihlášky,
- deklarace zájmu stát se členem CIVINET na hlavičkovém papíru subjektu žádajícího o členství,
- dalších dokladů prokazujících rozhodnutí a oprávněnost rozhodnutí příslušného orgánu žadatele stát se členem CIVINET (v případě obcí/měst výpis usnesení rady nebo zastupitelstva o pověření osoby zastupovat město/obci a výpis usnesení zastupitelstva o schválení podání žádosti o členství)

na sekretariát CIVINET (Sekretariát CIVINET, Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Líšeňská 33a, 636 00 Brno) a elektronicky na e-mailovou adresu civinet@cdv.cz.

Rozlišujeme dva typy členství:

Řádné členství

s právem hlasování mohou získat místní samosprávné authority z České a Slovenské republiky, které mají zájem a jsou schopny se zapojit do Iniciativy CIVITAS.

Přidružené členství

je otevřeno asociacím, výzkumným centrům, univerzitám a dalším organizacím, které mají odborný zájem o udržitelnou městskou dopravu.

Kontakty

Sekretariát CIVINET Česká a Slovenská republika, z.s.

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.
Líšeňská 33a, 636 00 Brno
e-mail: civinet@cdv.cz

Kontaktní osoba v ČR:

Mgr. Michal Bajgart, e-mail: michal.bajgart@cdv.cz

Více informací o CIVINETu vč. přihlášky do CIVINETu a deklarace zájmu o členství jsou k dispozici na internetových stránkách <http://www.civinet.cz>.

O CIVINETu Česká a Slovenská republika, z.s.

Spolek CIVINET Česká a Slovenská republika, z. s., byl zapsán do spolkového rejstříku 15. listopadu 2014, IČO 03519996. Jedná se o síť měst a obcí se zájmem o udržitelnou mobilitu a inovativní řešení v dopravě. Jde o jednu z deseti sítí CIVINET, které působí na území EU.

O Zpravodaji CIVINETu Česká a Slovenská republika

Tento elektronický čtvrtletník slouží k informování všech zájemců o udržitelnou městskou mobilitu. Nabízí informace o vývoji v oblasti udržitelné mobility, o iniciativě CIVITAS a politikách Evropské komise. Příspěvky pocházejí od členů a sekretariátu CIVINET Česká a Slovenská republika a dalších evropských sítí CIVINET.

Redakce: Mgr. Alena Klímová
Mgr. Denisa Morongová
Mgr. Michal Bajgart
(Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.),

Sdělení

Názory zde prezentované jsou názory autorů a nemusí nutně odrážet pohledy Evropské komise.

Uzávěrka tohoto čísla: 1. 4. 2020

THE CIVITAS INITIATIVE
IS CO-FINANCED BY THE
EUROPEAN UNION